

Høringsuttalelse fra Buskerud fylkeskommune

Fylkeskommunes synspunkter på utvalgets anbefalinger:

Karriereveiledning i grunnopplæringen:

Ekspertutvalget mener at *kvalitet* og *profesjonalitet* er sentrale sider ved et helhetlig system for livslang karriereveiledning. De kommer i sin rapport med konkrete anbefalinger om å styrke kompetansekravene for karriereveiledere på alle felt for å bedre kvaliteten i veiledningen. De anbefaler også å heve kompetansen til lærere i faget utdanningsvalg på ungdomsskolen.

Fylkespolitikere i Buskerud var tidlig ute med å peke på viktigheten av å styrke kvaliteten i rådgivertjenesten. Allerede i 2006 vedtok Hovedutvalget for utdanning at det skulle være kompetansekrav på 30 studiepoeng innen karriereveiledning for alle rådgivere i videregående skole. Forskningen viser at et kompetansekrav på minimum ett år er nødvendig for kvaliteten innenfor de fleste fagfelt i arbeidslivet. Ekspertutvalget anbefaler et krav på 60 studiepoeng eller ett års formalisert kompetanse for karriereveiledere i grunnopplæringen.

Som et ledd i profesjonaliseringen anbefaler ekspertutvalget at begrepet karriereveiledning tas i bruk i stedet for yrkes- og utdanningsrådgiving, og at det opprettes en egen stilling som karriereveileder i grunnopplæringen uavhengig av undervisningsstillingenes avtaleverk. Videre tilrår utvalget at karriereveiledere i skolen primært skal ansettes i fulle stillinger, og at disse kan ivaretas av personer med ulik karrierefaglig kompetanse, så sant de innfrir kompetansekravene.

Fylkeskommunen støtter ekspertutvalgets anbefalinger om å styrke karriereveiledningen og formalisere kompetansekrav til karriereveiledere i grunnopplæringen.

Fylkeskommunen støtter ekspertutvalgets anbefalinger om at det utvikles kompetansekrav som åpner for at flere yrkesgrupper med karrierefaglig kompetanse. Likeledes at begrepet utdannings- og yrkesrådgiver endres til karriereveileder.

Fylkeskommunen støtter utvalgets tilråding om at stilling som karriereveileder bør være fulltidsstilling, og likeledes at det kan være en fordel at rådgiverstillingene deles i rene karriereveilederstillinger og sosialpedagogisk stillinger, men vil samtidig understreke at det må gis tilstrekkelig regional fleksibilitet og handlingsrom, slik at regionale variasjoner kan godkjennes hvis det gir en økt kvalitet på tjenesten.

Ressursen til rådgivingsarbeidet i skolen har ikke vært økt på over 30 år, og det selv om det står at nødvendig karriereveiledning er en rettighet alle elever har, ifølge opplæringsloven. I tillegg har forskriftene til opplæringsloven blitt mer omfattende og presiserer klarere rettigheten som eleven har ifølge loven. Disse endringene kom i 2009, men uten øking av ressursen.

Arbeidsoppgavene knyttet til karriereveiledning i grunnopplæringen har blitt flere og mer krevende i takt med et arbeids- og utdanningsmarked i rask endring.

Fylkeskommunen støtter ekspertutvalgets anbefaling om å doble rådgiverressursen.

Fylkeskommunens økonomiske ramme må styrkes for å få dette til.

På yrkesfaglige utdanningsprogram ligger forholdene til rette for god karriereveiledning underveis i løpet, blant annet gjennom YFF - Yrkesfaglig fordypning. En svakhet har imidlertid vært tilgang til karriereveiledning for lærlinger.

Fylkeskommune støtter ekspertutvalgets anbefalinger om at læringer må få rett til karriereveiledning.

En viktig dimensjon både på individ- og samfunnsnivå er utvalgets anbefaling om at det bør legges større vekt på kjønnsperspektivet og det flerkulturelle perspektivet i karriereundervisning og karriereveiledning. Utvalget mener at det er av sentral betydning at begge disse perspektivene i større grad blir tema i karriereveilederutdanningen, og at det forankres i aktuelle lærerplaner.

Fylkeskommunen støtter ekspertutvalgets anbefalinger om at det må legges større vekt på flerkulturelle perspektiver. Likeledes på kjønnsperspektivet i veiledningen.

Utvalget anbefaler at det bør utredes om det skal innføres et karriereveiledningsfag for elever på studieforberevende utdanningsprogram. I henhold til § 23-2 i *Forskrift til Opplæringslova* skal rådgivingen på 8-13. trinn legges opp som en prosess, slik at elevene gradvis kan bli bedre kjent med sine egne interesser, evner og verdier. Dette har vært utfordrende å få til på studieforberevende utdanningsprogram, da det er lite rom for slike prosesser i læreplanen, og karriereveileder heller ikke har faste timer til rådighet med elevene.

Fylkeskommunen støtter ekspertutvalgets tilråding om å utrede behovet for et eget karriereveiledningsfag, men ber om at dette behovet vurderes opp mot mulighetene for bedre å integrere karriereveiledningen inn i de fagene man allerede har på utdanningsprogrammet.

Helhetlig system

For å sikre helhet og sammenheng i tjenestene foreslår ekspertutvalget at det opprettes et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Viktige elementer i rammeverket er nasjonale system for evaluering og statistikk, nasjonale kompetansestandarder, utdanningstilbud og etiske retningslinjer. Kompetansestandardene bør understøtte den rollen man innehar innen tjenestesystemet. For å sikre helheten blir det nødvendig med et større forpliktende nasjonalt samarbeid mellom departementene for å styrke og samordne karriereveiledning både innen det faglige aspektet og innen økonomi. Karriereveiledning i grunnopplæringen må få en rettmessig plass i dette helhetlige systemet.

I tillegg anbefaler ekspertutvalget at det opprettes et nasjonalt tilbud for karriereveiledning på nett. Et slikt tilbud vil kunne sikre at befolkningens enklere kan finne fram til nøytral og kvalitetssikra informasjon om utdannings- og arbeidsmuligheter, samt at det gis økt tilgang til profesjonell karriereveiledning.

Fylkeskommunen støtter ekspertutvalgets tilråding om et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for karriereveiledning.

Ekspertutvalgets tilråding om et nasjonalt nettsted for karriereveiledning, støttes.

Karrieresenter

I Buskerud fylke er det opprettet 4 karrieresentre, og som ekspertutvalget anbefaler, er deres kjerneoppgave å tilby karriereveiledning for alle over 19 år. I Buskerud har vi god erfaring med at fylkeskommunene og NAV på fylkesnivå samarbeider om drift og utvikling av våre 4 karrieresentre. Fylkesutdanningssjefen ser også behovet for at nyankomne innvandrere sikres tilstrekkelig veiledningstilbud så tidlig som mulig, og ser dette som et ansvar som bør knyttes til karrieresentrene.

Ekspertutvalgets tilråding om at det opprettes karrieresenter i alle fylker med tilstrekkelig kapasitet støttes.

Fylkeskommunen støtter ekspertutvalgets tilråding om karriereveiledning med mål om integrering av innvandrere.

Partnerskap for karriereveiledning

Ekspertutvalget anbefaler at Partnerskap for karriereveiledning bør bestå av kommunene, i tillegg til NAV og fylkeskommunen. I Buskerud er også partene i arbeidslivet med, samt høgsolen, der karriereveiledning er et fagfelt det er satset på gjennom mange år. I tillegg er en representant for fylkesmannen med i partnerskapet i Buskerud.

Ekspertutvalget anbefaler at Partnerskapet bør fokusere på strategisk utvikling av karriereveiledningen i fylket, og vi i Buskerud ser det da naturlig at partene fra arbeidslivet også er representert i Partnerskapet.

Fylkeskommunen støtter forslaget fra ekspertutvalget om at Partnerskapet for karriereveiledning videreføres i alle fylker, og at hovedvekten i arbeidet skal legges på strategisk utvikling, samt at samarbeid og koordinering av karriereveiledningsfeltet blir vektlagt av partene.

Generell kommentar til de anbefalingene som fylkeskommunen vil kunne få ansvar for.

Buskerud fylket har kommet relativt langt på karriereveiledningsfeltet. Fylkeskommunen har etablert et nyttig samarbeid både med NAV, kommunene og med høgsolen for å sikre kvalitet og samarbeid rundt viktige områder innen karriereveiledning. Fylkesutdanningssjefen ser likevel at vi har flere utfordringer, men også mange muligheter til å styrke arbeidet både innen skolene rådgivningstjeneste og i karriereveiledningsarbeidet for voksne, slik NOU 2016- 7 tilrår. Mange av disse forslagene fra ekspertutvalget vil øke kostnadene, dersom de skal gjennomføres. Det er derfor nødvendig at fylkeskommunen blir satt økonomisk i stand til å innføre endringene.